

Top 10 zeewindbestendige vaste planten

Wanneer is er sprake van zeewind? Eigenlijk is het woord zeewindbestendig lastig uit te leggen. Wat verstaan we hieronder? De meeste wind komt toch van zee in Nederland? Maar wanneer heeft die wind invloed op planten? Daar gaat het immers om. Bij Plantentuin Esveld, waar ik na ruim drie jaar weer terug van weggeweest ben, zeggen we altijd: als je de zee kunt ruiken in je tuin, moet je er rekening mee houden. Dat kan per tuindeel verschillen. Aan de noord- en zuidoostkant van een huis heb je meer keuze aan planten dan aan de noord- en zuidwestkant. Ligt de tuin 1 tot 1,5 km van zee, dan moet je er echt rekening mee houden.

Auteur: Marlien van der Linden

Eigenlijk is het woord zeewindbestendig lastig uit te leggen. Wat verstaan we hieronder? De meeste wind komt toch van zee in Nederland? Maar wanneer heeft die wind invloed op planten? Daar gaat het immers om. Bij Plantentuin Esveld, waar ik na ruim drie jaar weer terug van weggeweest ben, zeggen we altijd: als je de zee kunt ruiken in je tuin, moet je er rekening mee houden. Dat kan per tuindeel verschillen. Aan de noord- en zuidoostkant van een huis heb je meer keuze aan planten dan aan de noord- en zuidwestkant. Ligt de tuin 1 tot 1,5 km van zee, dan moet je er echt rekening mee houden.

Combinaties

In deze top 10 kan ik natuurlijk maar een paar planten naar voren halen. Er zijn veel meer mogelijkheden. Mijn keuze is gevallen op planten met zo veel mogelijk verschillen, want daar ligt de kracht van het combineren. Verschillende texturen maken een combinatie interessant. Een sprietig blad, een wollig blad, transparante bloemen en dergelijke komen in de natuur ook op deze manier voor. Negen van de tien keer zijn grijsbladige planten bestand tegen zeewind. Ook planten met *maritima* in de naam kun je zonder twijfel toepassen. Een verrassing is misschien dat *Crocospia* heel goed gedijt in deze omstandigheden. Maar daar heb ik al eens over geschreven, dus dat laat ik nu achterwege. Dit geldt ook voor *Eryngium*. Beide

zijn prachtplanten om in een tuin langs de kust toe te passen.

Bodem en licht

Het lastige van zeewind is, behalve een grotere kans op storm, dat die wind zout kan bevatten. Zout onttrekt vocht aan een plant, ook bovengronds, wat een beeld oplevert alsof de plant verbrand is door de zon. Gelukkig zijn er planten die een afweersysteem hebben ontwikkeld om toch in deze situatie te kunnen overleven. Het blad kan sterk behaard zijn of een dikke waslaag hebben, zodat de huidmondjes beschermd zijn. Op hun natuurlijke standplaats staan de planten in de volle zon; het zijn dus veelal zonzonabidders. De grondsoort hoeft niet zanderig te zijn zoals bij ons aan de kust, want er zijn ook plaatsen op de wereld met aan de kust een ander soort bodem. Er is trouwens een verschil tussen planten die tegen zoute zeewind kunnen en planten die in zoute grond staan, zoals het geval is na het strooien van zout op de wegen. Als je achthoog in een flatgebouw met balkon woont, kun je ook deze planten gebruiken.

Het artikel van Margareth Hop dat verschenen is in Dendroflora 47 bevat veel informatie over zouttolerantie van planten in de grond, maar ook aanwijzingen over zeewindbestendigheid: <https://edepot.wur.nl/249828>

1. *Armeria maritima*

Maar we beginnen met een vrij bekende kustplant. *Armeria maritima* (Engels gras) is inheems in Nederland en heeft door zijn grasachtige structuur een goed bodembedekkend effect. Net als een gazonnetje is hij wintergroen. De hoofdbloei is in het voorjaar, maar verder rommelt hij door de rest van het seizoen. Hij is verkrijgbaar in kleuren tussen wit en donkerroze. Er bestaat zelfs één met donkerrood blad, *A. rubrifolia*. Ook *Armeria pseudoarmeria* wordt aangeboden, een van oorsprong Portugese soort. Deze is grover van blad en vormt grotere bloemen, maar is nog steeds wintergroen en zouttolerant, zowel in de grond als bovengronds.

2. *Ballota pseudodictamnus*

Dit is een wat onbekender geslacht, dat in de familie van de lipbloemigen thuishoort. Door het sterk behaarde grijze blad heeft de plant een hoog aaibaarheidsgehalte. Dit is echt een plant die op een goed gedraineerde bodem moet staan, zoals op zandgrond, want anders groeit hij uit zijn voegen met slappe stengels. Op een droge plaats blijft hij mooi in vorm. Het bijna ronde blaadje zorgt voor een regelmatige opbouw en er ligt een lichtgele zweem over het grijze blad, wat hem apart maakt. Als je hem na de winter terugknipt, heb je weer een volle bos in het nieuwe seizoen.

3. *Ceratostigma plumbaginoides*

Oftewel loodkruid. Je zou het misschien niet meteen denken, maar loodkruid is goed bestand tegen zeewind. Niet dicht tegen het strand, maar vanaf 500 meter moet het lukken. Het ruwe blad helpt hem om te overleven. En omdat dit plantje vele prettige eigenschappen bezit, is het één van mijn favorieten: hij is bodembedekkend, heeft een blijde blauwe kleur bloem die niet veel voorkomt en een herfstkleur. Hij kan ook in een boomspiegel in de schaduw. Dit is toch echt een topplant!

4. *Erysimum*

Jaren geleden was eigenlijk alleen de paars bloeiende *Erysimum* 'Bowles Mauve' aardig winterhard. Het is eigenlijk een halfheester, zoals we dat in de vasteplantenwereld noemen, net als *Lavandula*. Meestal is hij dan ook op lijsten met vaste planten te vinden. Tegenwoordig zijn ook de andere kleuren, zoals deze 'Red Jep', winterhard, mits de plant op een droge zonnige plek staat. Dan kan hij van februari tot de kerst bloeien, zeker als je de oude bloemen er steeds uit knipt. Hij zorgt voor een leuk apart kleurtje tussen de grijsbladen.

5. *Fuchsia magellanica*

Ik hoor je denken: *Fuchsia*? Jazeker! In Cornwall kun je ze vinden tot op de rand van het klif. Eigenlijk is ook dit weer een halfheester, maar na een flinke vorstperiode vriest hij tot op de grond terug en loopt hij weer uit als een vaste plant. In zachte winters blijven de twijgen intact en kan hij al eind mei bloeien, tot de eerste nachtvorst. Inmiddels zijn er verschillende variaties van *F. magellanica* op de markt, zoals de var. *arauco*, die rood-witte bloemblaadjes met een purper hart heeft. Bij Plantentuin Esveld sparen we ze – ze zijn zó gaaf!

6. *Gaura lindheimeri*

Eigenlijk is dit ook een verbazingwekkende plant in deze categorie. Zo'n fragiel bloemetje op een dun steeltje: je verwacht niet dat dit een zeewind bestendig plantje is. Voor deze plant mag de bodem zelfs zout bevatten. *Gaura lindheimeri* 'Whirling Butterfly' is de bekendste variant. De laatste jaren zijn er heel wat cultivars bij gekomen. Ze zijn vooral geselecteerd op hun compacte groeiwijze in de tinten wit tot en met fuchsiaroze, al dan niet met donker blad. De klacht is nogal eens dat de plant na de winter niet terugkomt. De oorzaak ligt dan meestal in te vochtige omstandigheden in de winter.

7. *Iberis sempervirens*

Dit is een halfheester! Hij is zelfs wintergroen en heeft een hoog retrogehalte. In oudere woonwijken is het een regelmatig voorkomende plant als de tuin niet rigoreus op de schop is geweest. Hij heeft fijn smal blad en zuiverwitte bloemen en hoort bij de familie van de kolen, de *Brassicaceae* die bekendstaat om de aantrekkingskracht op insecten. *Iberis* is zeker een aanwinst voor deze gevleugelde vrienden, vanwege de vroege bloeitijd. Zo trekken deze planten al vroeg in het jaar predatoren aan om de eerste luizen te lijf te gaan. De compact groeiende vorm heet 'Weisser Zwerg'; 'Pink Ice' heeft een roze gloed over de witte bloem.

8. *Lavatera maritima*

Er bestaan meerdere soorten binnen het geslacht *Lavatera*, maar met de naam *maritima* kan het niet missen dat de plant zeewindbestendig is. Van origine komt hij voor in het Middellandse Zeegebied. Met andere woorden: de standplaats moet echt droog en zonnig zijn, wil hij de winter goed doorkomen. Ook de andere soorten en cultivars, zoals 'Burgundy Wine' en de bekende 'Barnsley', kunnen tegen zeewind. Omdat de bloeitijd lang is, is dit een goede plant voor op een balkon op de wind.

9. *Romneya coulteri*

De Nederlandse naam boompapaver is goed gekozen; de bloem heeft echt de vorm van een papaver. In Californië, waar hij van nature voorkomt, blijven de stengels in de winter boven de grond. Hier in Nederland sterft hij vaak tot de grond toe in en gedraagt hij zich dus als een vaste plant. Het grijze, wat leerachtig aanvoelend blad verraadt de zeewindbestendigheid. Ook hier geldt: zet hem op een droge plek. Een plaats onder een overstek van een huis, bijvoorbeeld, is ideaal. Verwacht geen nette groeiwijze; hij is lekker informeel en breidt zich uit met wortelstokken. Hij woekert in ons land niet.

10. *Santolina chamaecyparissus*

Tot slot *Santolina* – alleen de naam al klinkt vrolijk. De soortnaam geeft aan dat hij enigszins lijkt op de conifeer *Chamaecyparis*. Daar heb je wel wat verbeeldingskracht voor nodig, want een *Chamaecyparis* met zulk grijs blad heb ik nog nooit gezien. De soort heeft heldergele bloemen met een vorm die lijkt op knopjes, dus zonder lintbloemen. De cultivar 'Edward Bowles' is zachtgeel van kleur. De soort *S. rosmarinifolia* heeft groen blad. En wie helemaal niet van de bloem houdt, kan hem elk voorjaar handbreed terugknippen. Daardoor loopt hij weer mooi uit met het grijze loof en heeft hij geen tijd om in bloei te schieten.

Top 10	Kleur bloem	Bloeitijd	Hoogte	Per m ²
<i>Armeria</i>	wit tot donkerroze	mrt-mei	15-25	9
<i>Ballota pseudodictamnus</i>	lila	juni/juli	30-50	5
<i>Cerastigma plumbaginoides</i>	hemelsblauw	aug-okt	15-25	7
<i>Erysimum</i>	diverse kleuren	feb-dec	25-45	5
<i>Fuchsia magellanica</i>	meestal rood	mei-dec	40-100	3
<i>Gaura lindheimeri</i>	wit tot donkerroze	juni-nov	30-100	7
<i>Iberis sempervirens</i>	wit tot donkerroze	mrt-mei	15-25	9
<i>Lavatera maritima</i>	wit met paars hart	jul-okt	100-125	3
<i>Romneya coulteri</i>	wit	aug-okt	80-100	3
<i>Santolina chamaecyparissus</i>	geel	jun-aug	30-40	9

De juiste plant ...

In deze top 10 staan dus planten die tegen zeewind kunnen. Het laat zien dat we beplanting in tuinen kunnen aanpassen aan bepaalde omstandigheden. Iedereen is er nu wel van overtuigd dat het succes van een tuin hiervan afhangt. Als we onze eigen wensen als mens belangrijker vinden dan die van de bodem en de andere omstandigheden, zoals de wind, hebben we veel meer kennis en aanpassingsvermogen nodig. Klanten raken uiteindelijk gefrustreerd als planten het te vaak laten afweten. Als hovenier, beplantingsadviseur of tuinontwerper hebben we de taak om klanten te overtuigen van de juiste plant op de juiste plaats. Een mooie missie!

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!